

Závěr

Na závěr musím konstatovat, že domácí násilí je společensky nežádoucí jev, který lze trestním právem uchopit jen částečně, resp. postihnout lze jen ty jeho projevy, které dosahují dostatečné intenzity, resp. závažnosti trestných činů, popř. přečinů. Ojedinelými skutkovými podstatami, které zohledňují některé pro domácí násilí charakteristické znaky, jsou skutkové podstaty, které pracují s pojmem *týrání*, jedná se především o ustanovení § 198 a § 199 trestního zákoníku. Přestože hodnotím stávající úpravu trestního práva ve vztahu k domácímu násilí jako poměrně pozitivní, zůstává domácí násilí nadále jevem s vysokou latencí. Což může být dáno mimo jiné též nedostatečnou prevencí.

Za příčiny, které brání efektivnímu právnímu postihu domácího násilí, resp. tomu jakkoli tento jev uspokojivě řešit, patří dle mého názoru následující.

V oblasti právní jde především o ochranu lidských práv, resp. o hranici mezi zájmy soukromými a zájmy veřejnými. Pokud zájmy veřejné (např. zájem na potrestání pachatele v souvislosti s domácím násilím) přerostou určitou mez a příliš zasahují do života jednotlivce, dostávají se do rozporu se základními lidskými právy, garantovanými právním státem, mezi něž jistě patří i právo jednotlivce na to, zvolit si svobodně způsob života jaký chce žít. Zde se pak dostává do konfliktu snaha státu regulovat společensky nežádoucí jevy co nejbližší ohnisku jejich vzniku a nezadatelná lidská práva, která toto „území“ chrání ve prospěch nositele těchto práv a činí je tak jakékoli jiné moci nepřístupné. Lidská práva se tak stávají dvojsečnou zbraní, jež na jedné straně chrání hodnoty civilizované společnosti, na druhé straně však této společnosti brání razantněji se ohradit proti necivilizovanému chování některých jejích členů. Dále jde i o výše zmíněnou nemožnost postihnout trestním právem jemnější projevy domácího násilí, které jsou spíše otázkou psychologie než trestního práva a v neposlední řadě též o nízkou ochotu obětí domácího násilí k podávání trestních oznámení, ať již stojí v pozadí sporné ustanovení § 163 a § 163a, strach oběti z pachatele, strach ze sekundární viktimizace, nebo další důvody, které oběti nedovolují násilného pachatele opustit a bránit svá práva.

V oblasti, která není ryze právní pak jde především o to, že jak oběti, tak pachatelé domácího násilí obvykle sami nedokážou násilný vztah ukončit, odbornou pomoc však vyhledávají spíše sporadicky, zvláště pokud jde o pachatele. Problematické potom je, pokud v násilném prostředí vyrůstají děti, jde především o jejich zdravý psychický vývoj, ale též o následky, které pro ně může mít sekundární viktimizace, popř. ztráta „domova“.

Shrnula bych, že je to v podstatě právě *dospělá* oběť, která má na další trvání násilného vztahu rozhodující vliv, je to pouze ona, kdo může tento vztah ukončit (od pachatele ani od nikoho jiného toto očekávat nelze), domácí násilí je především problém vztahový a trestní právo, jak již bylo zmíněno výše, může postihnout pouze takové projevy domácího násilí, které lze označit za trestné činy, popř. přečiny. V případě dětí a seniorů, popř. handicapovaných jedinců by však měl, dle mého názoru, veřejný zájem vystupovat do popředí a to především vzhledem k jejich omezením, jak věkovým, tak fyzickým a psychickým.